

แผนตำบล ตำบลบางหลวง

อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืน ให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือก การใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal:PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 และ สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของ สภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่ การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุนโยบาย ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดิน ปทุมธานี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรใน ชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-6
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.2 ทรัพยากรดิน	3-1
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินใน ปีงบประมาณ 2567-2571	7-1
7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศสนามบินดอนเมือง กรุงเทพฯ ปี 2536-2565	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565	2-7
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565	2-10
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	3-3
4-1	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	4-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	6-6
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2566-2570	7-4
7-2	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	2-1
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดปทุมธานี	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	2-6
2-4	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	2-7
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2566	2-9
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ตำบล อำเภอเมืองบางหลวงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	4-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	6-7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของรูปแบบโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี
- 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น
- 3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

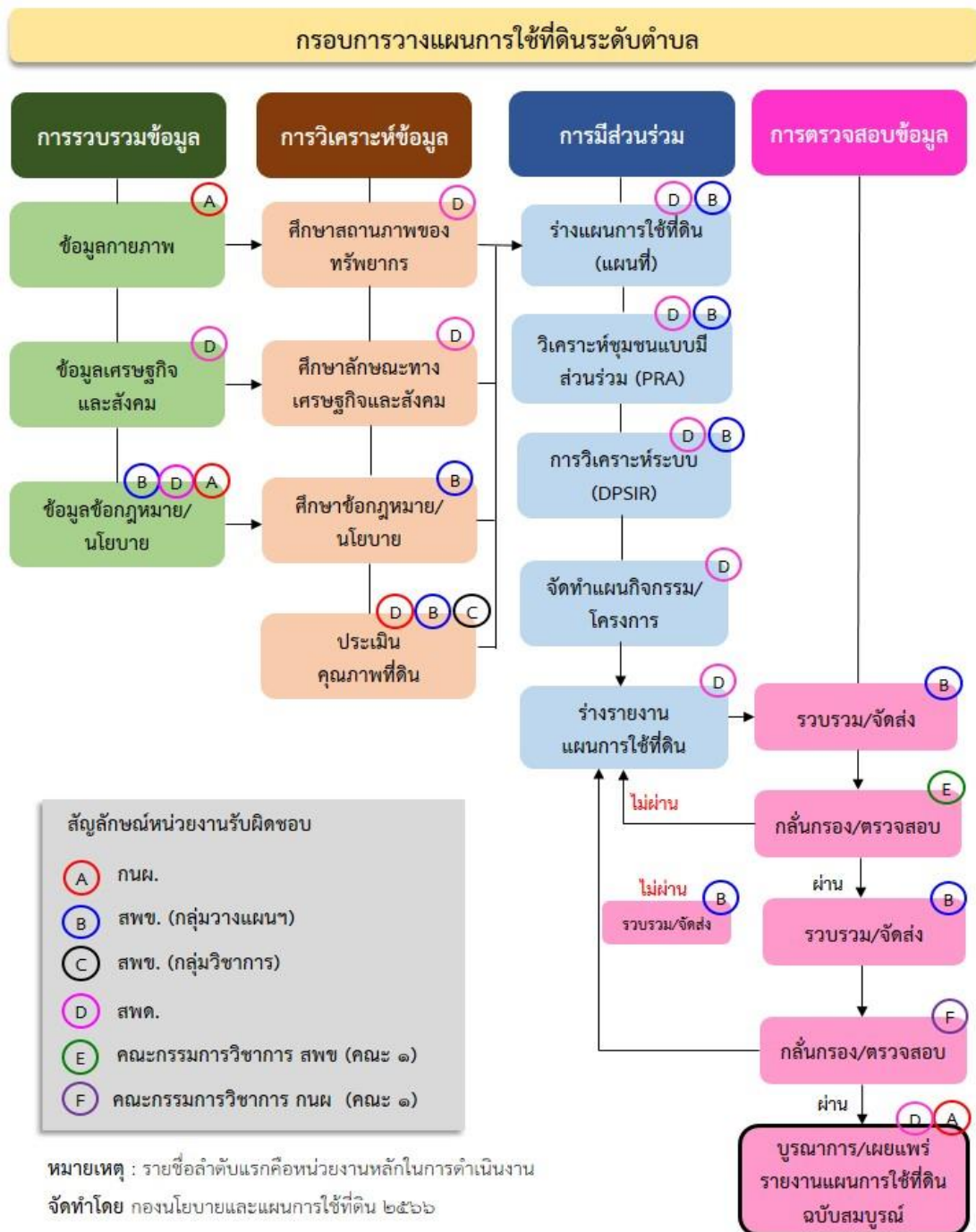
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการขอของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล บางหลวงหน้าอยู่ เกษตรกรรมก้าวหน้า คมนาคมสะดวก ชาวประชามีส่วนร่วม บริหารจัดการโปร่งใส ห่างไกลยาเสพติด ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางหลวง, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

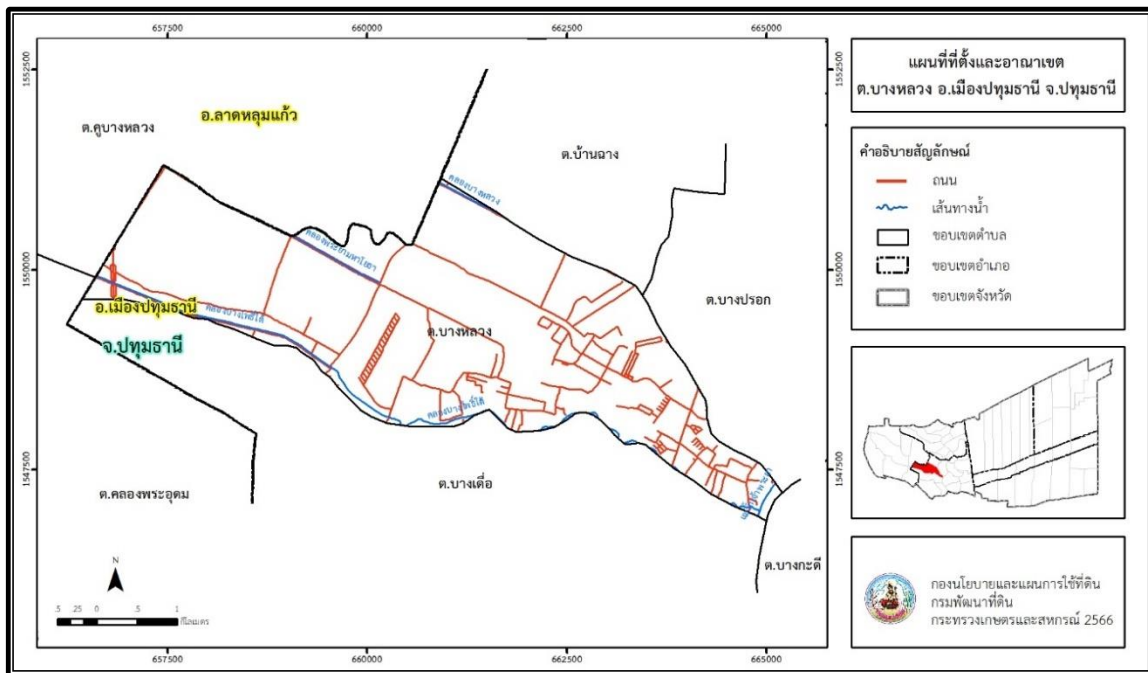

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองปทุมธานี มีพื้นที่ประมาณ 15 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,438 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว และตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบางเดื่อ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางปรอก และตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านท่านบบางหลวง	หมู่ที่ 5 บ้านคลองบางโพธิ์
หมู่ที่ 2 บ้านคลองบางหลวง	หมู่ที่ 6 บ้านท่านบบางโพธิ์
หมู่ที่ 3 บ้านโรงเต้าหู้	หมู่ที่ 7 บ้านปลายคลองบางโพธิ์
หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางโพธิ์	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ อยู่ริมน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก มีคลองวัดโคก คลองบางหลวง คลองบางโพธิ์ใต้ และคลองบางเตือ และคลองย่อยที่เชื่อมจากคลองหลัก คือ คลองระแวะ และคลองบางน้ำ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.5 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 25.4 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคมและธันวาคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,496.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 132 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 301.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 21 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศสนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

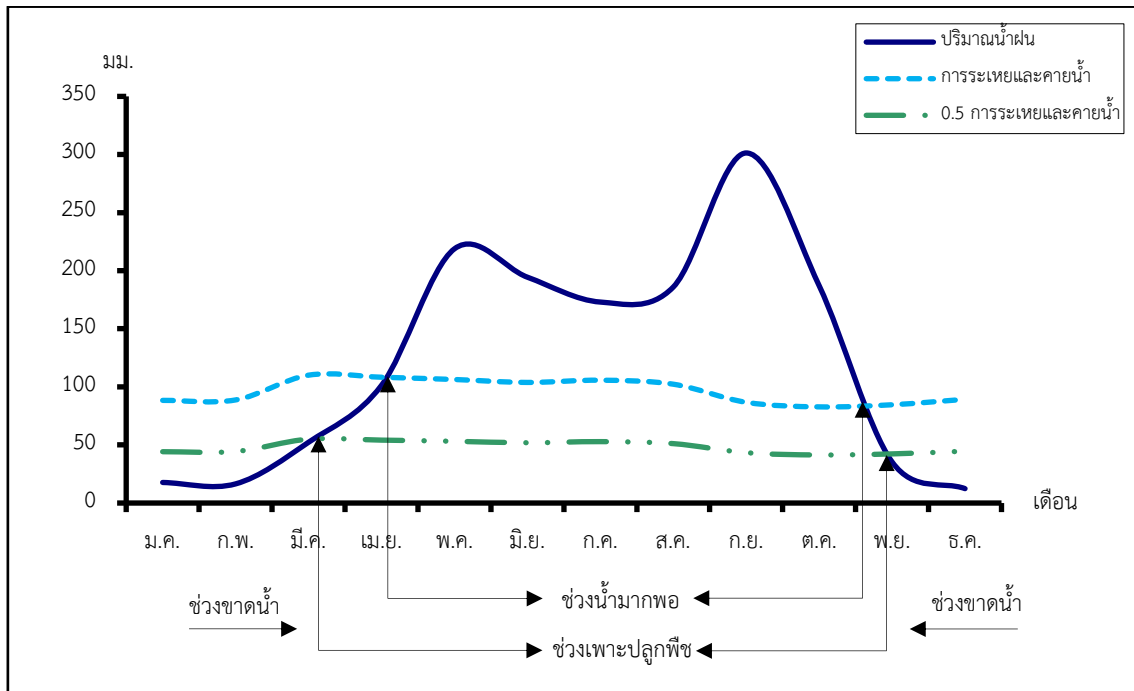
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศสนามบินดอนเมือง กรุงเทพฯ¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	22.9	32.1	27.2	66.0	17.7	2.1	88.4	17.2
ก.พ.	24.2	33.6	28.6	68.0	16.5	2.6	88.8	16.1
มี.ค.	25.9	34.9	29.8	70.0	52.3	4.8	110.1	47.9
เม.ย.	26.7	35.7	30.6	72.0	101.3	8.6	108.3	84.9
พ.ค.	26.8	34.9	30.2	74.0	218.8	16.4	106.3	142.2
มิ.ย.	26.6	34.2	29.7	74.0	194.4	17.4	103.8	133.9
ก.ค.	26.4	33.5	29.3	75.0	173.0	17.8	105.7	125.1
ส.ค.	26.2	33.4	29.1	76.0	185.9	19.7	102.3	130.6
ก.ย.	25.6	33.0	28.6	80.0	301.3	21.1	86.7	155.1
ต.ค.	25.5	32.6	28.5	78.0	187.1	15.7	82.8	131.1
พ.ย.	24.7	32.4	28.3	70.0	35.4	4.6	84.6	33.4
ธ.ค.	22.9	31.5	27.0	65.0	12.4	1.6	89.3	12.2
เฉลี่ย	25.4	33.5	28.9	72.3	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,496.1	132.4	1,157.0	1,029.7

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²นี้ที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,609 ไร่ หรือร้อยละ 27.65 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 5,653 ไร่ หรือร้อยละ 59.89 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 4,169 ไร่ หรือร้อยละ 44.17 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาร้าง

2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ อ้อย

3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 168 ไร่ หรือร้อยละ 1.78 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ กัลยัม มะพร้าว/กัลยัม ไม้ผลผสม มะม่วง ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม

4) พืชสวน มีเนื้อที่ 1,236 ไร่ หรือร้อยละ 13.10 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม

5) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 78 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่ตำบล สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง

2.5.3 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 373 ไร่ หรือร้อยละ 3.95 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา

2.5.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 803 ไร่ หรือร้อยละ 8.51 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้า
ธรรมชาติ พื้นที่ถม พื้นที่ลุ่ม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

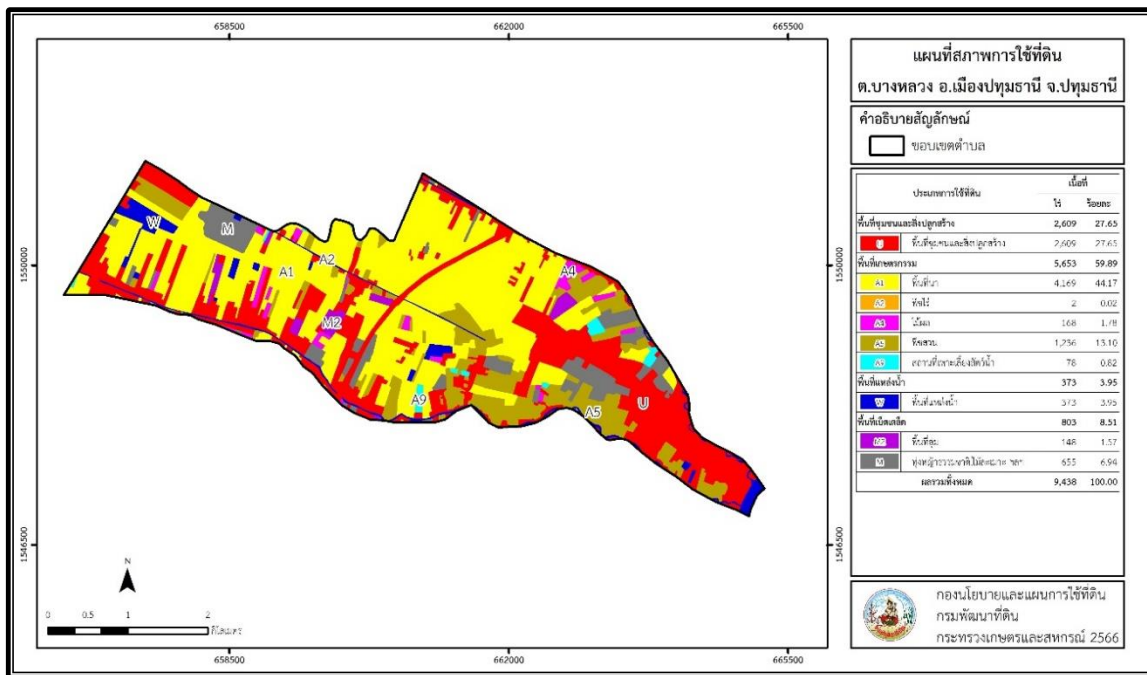
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,609	27.65
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,096	22.21
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	96	1.02
U405	ถนน	200	2.12
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	217	2.30
A	พื้นที่เกษตรกรรม	5,653	59.89
A100	นาร้าง	97	1.03
A101	นาข้าว	4,072	43.14
A203	อ้อย	2	0.02
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	14	0.15
A401	ไม้ผลผสม	27	0.29
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	48	0.51
A407	มะม่วง	16	0.17
A411	กล้วย	56	0.59
A411/A502	กล้วย/พืชผัก	5	0.05
A422	มะนาว	2	0.02
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	31	0.33
A502	พืชผัก	1,205	12.77
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	24	0.25
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	54	0.57
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	803	8.51
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	415	4.40
M201	พื้นที่ลุ่ม	148	1.57
M405	พื้นที่ถม	240	2.54

ตารางที่ 2-2 ต่อ

W	พื้นที่แหล่งน้ำ	373	3.95
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	196	2.08
W202	บ่อน้ำในไร่นา	177	1.87
ผลรวมทั้งหมด		9,438	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

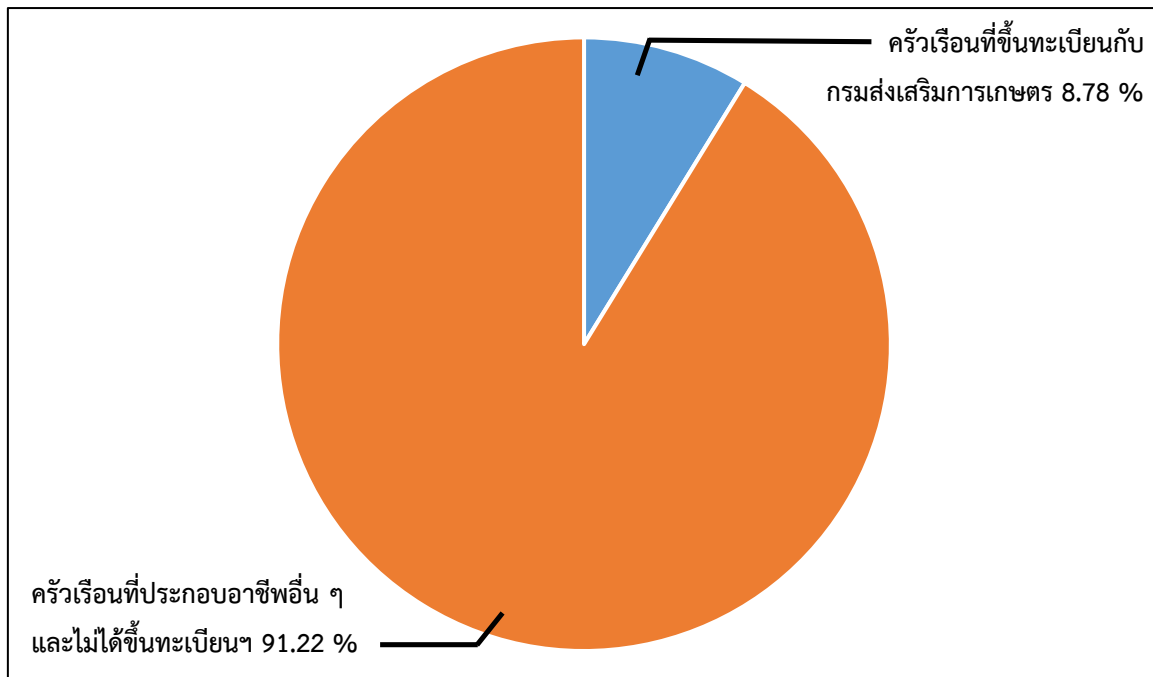

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบางหลวง มีประชากรรวม 8,833 คน แยกเป็นชาย 4,225 คน เป็นหญิง 4,608 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 584.94 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,134 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 363 ครัวเรือน หรือร้อยละ 8.78 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 3,771 ครัวเรือน หรือร้อยละ 91.22 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2 ถึง 2-3

รูปที่ 2-4 สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบางหลวง	4,134	4,225	4,608	8,833
หมู่ที่ 1 ตำบลบางหลวง	136	216	209	425
หมู่ที่ 2 คลองบางหลวง	1,890	1,622	1,836	3,458
หมู่ที่ 3 โรงเต่าหู้	37	55	59	114
หมู่ที่ 4 คลองบางโพธิ์	621	507	534	1,041
หมู่ที่ 5 คลองบางโพธิ์	800	1,110	1,169	2,279
หมู่ที่ 6 ตำบลบางโพธิ์	381	467	531	998
หมู่ที่ 7 ปลายคลองบางโพธิ์	269	248	270	518

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	4,134	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	363	8.78
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	3,771	91.22

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลบางหลวงมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,134 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.07 ไร่ “(เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

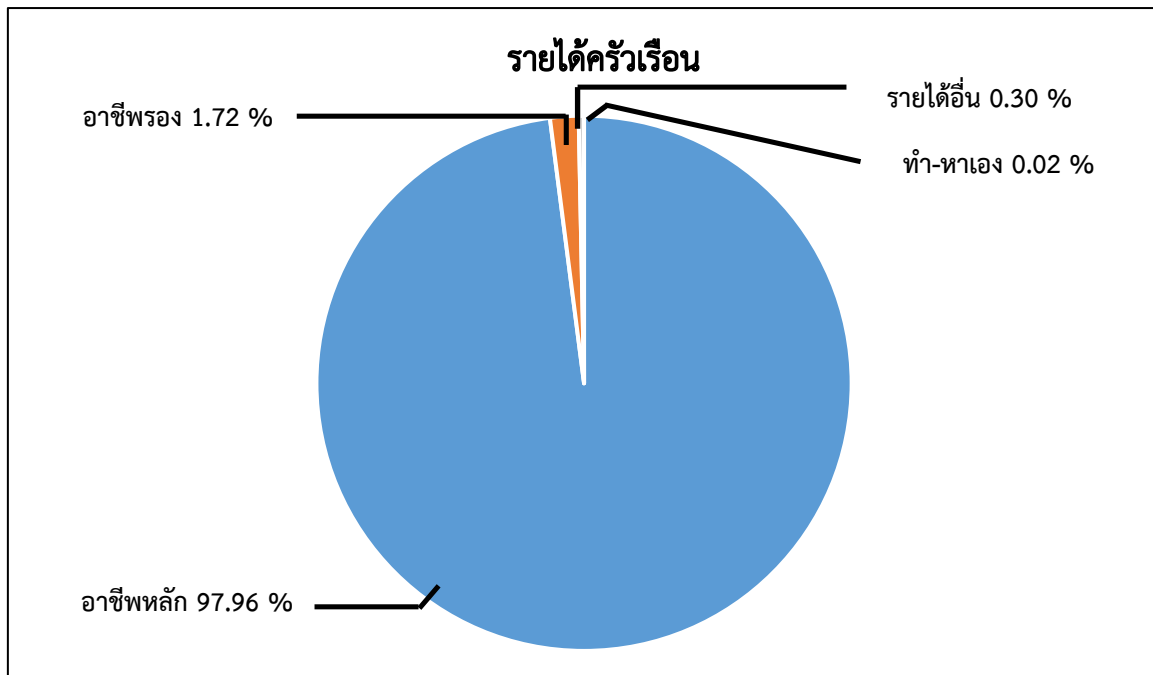
สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลเชียงรากใหญ่ส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าวนาปีมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ พืชผัก (โหระพา กระเพรา) นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์

การประกอบอาชีพ ในตำบลสวนพริกไทยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย

- อาชีพทำเกษตรกรรม ตำบลบางหลวงครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร 363 ครัวเรือน โดยปลูกข้าวนาปีมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ พืชผัก (โหระพา กระเพรา) นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับการเลี้ยงสัตว์พบว่าส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และจำหน่าย ได้แก่ โค กระบือ สุกร และไก่

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 258,593 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 117,779 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 116,638 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 53,124 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 141,955 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 64,655 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4

รูปที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลบางหลวง	253,311	4,462	759	62	258,593	117,779	116,638	53,124
หมู่ที่ 1 ตำบลบางหลวง	300,931	2,941	-	-	303,873	101,957	186,225	62,484
หมู่ที่ 2 คลองบางหลวง	279,657	-	-	-	279,657	140,778	136,912	68,921
หมู่ที่ 3 โรงเต้าหู้	350,000	-	-	-	350,000	120,492	214,095	73,705
หมู่ที่ 4 คลองบางโพธิ์	261,937	-	-	-	261,937	120,959	100,643	46,475
หมู่ที่ 5 คลองบางโพธิ์	178,340	20,737	2,748	408	202,233	92,148	90,973	41,452
หมู่ที่ 6 ตำบลบางโพธิ์	152,588	20,155	6,052	-	178,794	63,065	46,933	16,555
หมู่ที่ 7 ปลายคลองบางโพธิ์	253,311	4,462	759	62	258,593	117,779	116,638	53,124

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลบางหลวง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,496.1 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลบางหลวง มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางหลวง คลองระแวง คลองลาดขวาง คลองโยธาธิการ คลองกำนันเอี่ยม คลองชุดใหม่ คลองหมู่ใหญ่ และคลองยายลูก

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) ซึ่งพบว่า ตำบลบางหลวง มีบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.2 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 2 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 2 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ay-cA ชุดดินอยุธยา มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,040 ไร่ หรือร้อยละ 95.78 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Bk-cA ชุดดินบางกอก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 363 ไร่ หรือร้อยละ 3.85 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 35 ไร่ หรือร้อยละ 0.37 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินเปรี้ยวจัด มีเนื้อที่ 9,040 ไร่ หรือร้อยละ 95.78 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินอยุธยา (Ay) รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

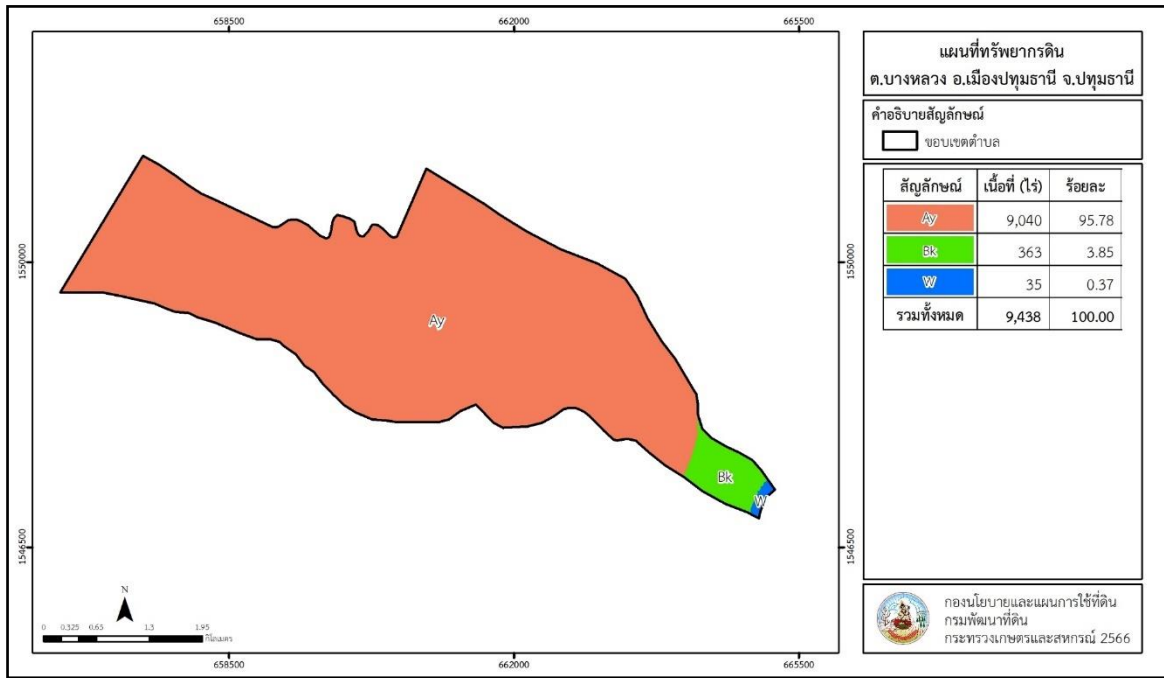

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวของดิน (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ay-cA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	>20	35-75	4.5-5.5	4.5-5.0	<2	100-150	9,040	95.78
Bk-cA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-8.0	6.5-8.0	<2	-	363	3.85
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	0.37
รวมทั้งหมด											9,438	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลบางหลวง คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินเปรี้ยว
- 2) ดินปนเปื้อนสารพิษ
- 3) แหล่งน้ำธรรมชาติมีการปนเปื้อน
- 4) แหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถใช้ได้เพียงบางช่วง เนื่องจากมีการเปิด-ปิดประตูระบาย

น้ำไม่สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต

- 5) แหล่งน้ำธรรมชาติขาดการบำรุงรักษา เช่น กำจัดวัชพืช ขุดลอก
- 6) การระบาดของข้าววัชพืชในพื้นที่นาข้าว

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลบางหลวง มีความต้องการ 5 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติมีการปนเปื้อน
- 3) แก้ไขปัญหาการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำ ให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต
- 4) แก้ไขปัญหาการระบาดของข้าววัชพืชในพื้นที่นาข้าว

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.2) การเพิ่มขึ้นของประชากร
- 1.3) ไม่มีกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตร
- 1.4) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมากเกินไป
- 2.2) การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 2.3) ภัยธรรมชาติส่วนใหญ่อยู่นอกภาคการเกษตร
- 2.4) พื้นที่เช่า

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดการบำบัดสิ่งปนเปื้อนในแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 3.3) การเปิด-ปิดประตูระบายน้ำไม่สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต
- 3.4) การระบาดของข้าววัชพืชในพื้นที่นาข้าว

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ต้นเขินจากตะกอน และวัชพืช
- 4.2) วัชพืชกีดขวางการไหลของน้ำ
- 4.3) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.4) รายได้น้อย
- 4.5) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยทางการเกษตร (ปุ๋ยมาร์ล/โดโลไมท์) ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

อนาคต

- 5.2) ยกกระดับการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง และปุ๋ยชีวภาพ (ในบางพื้นที่)
- 5.3) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำธรรมชาติ พร้อมกำจัดวัชพืช
- 5.4) ใช้ปุ๋ยชีวภาพในการลดปัญหาข้าววัชพืช

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1) ข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวช่วงต้นฤดูฝน และปลูกต่อเนื่องในช่วงปลายฝนต้นหนาว และมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 4 เดือน นอกจากนี้มีเกษตรกรบางรายปลูกถึงรอบการผลิตที่ 3 ทั้งนี้ จำนวนรอบการผลิตขึ้นอยู่กับราคาผลผลิต ณ ช่วงเวลานั้นเป็นสำคัญ

2) พืชผัก เกษตรกรปลูกพืชผักโดยการยกร่องสวน ได้แก่ ผักกาดหอม มีอายุจากวันปลูกถึงวันเก็บเกี่ยว 35 วัน โดยมีการผลิตตลอดทั้งปี และกะเพรา โหระพา มีอายุจากวันปลูกถึงวันเก็บเกี่ยว 55-60 วัน และสามารถเก็บเกี่ยวต่อเนื่องทุก 15-20 วัน หลังจากเก็บเกี่ยวครั้งแรก กะเพรา และโหระพา มีอายุเก็บเกี่ยวเฉลี่ยประมาณ 1 ปี จึงทำการปลูกใหม่

3) ไม้ผล เกษตรกรปลูกไม้ผลทั้งชนิดเดี่ยว และผสม ได้แก่ กล้าย มะม่วง และมะพร้าว โดยมีการเก็บเกี่ยวตลอดช่วงปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาปลูก รวมถึงการดูแลรักษาซึ่งเป็นสิ่งกำหนดเวลาเก็บเกี่ยวเป็นสำคัญ

โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1.ข้าว 2 รอบการผลิต	← พักนา หลีกเลี่ยงน้ำน้อยและปรับปรุงบำรุงดิน →												
2.ข้าว 3 รอบการผลิต	← →												
3.พืชผัก*	← →												
4.ไม้ผล**	← →												

หมายเหตุ * ชนิดพืชผักที่ปลูกในพื้นที่ ได้แก่ ผักกาดหอม กะเพรา และโหระพา

** ชนิดไม้ผลที่ปลูกในพื้นที่ ได้แก่ กล้าย มะม่วง มะพร้าว มะนาว และไม้ผลผสม

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

หมายเหตุ m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

O = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

k = สภาพการเขตกรรม

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว พืชผัก (ผักกาดหอม กะเพรา และ โหระพา)

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว
Ay-cA	S1
Bk-cA	S1

หมายเหตุ: ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

S1: เหมาะสมสูง

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่ง

ได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตประมง มีเนื้อที่ 5,649 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 59.88 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง** พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุด ในตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 2 และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพต่ำ มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 1** เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดินข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- **เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211)** มีเนื้อที่ 4,170 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 44.18 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทานมีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวนาปีตามด้วยนาปรัง

- **เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212)** มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.77 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน ศักยภาพต่อการปลูกพืชในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว มีการยกร่องและทำคันดินเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง แต่ดินมีสภาพเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.5) ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว/กล้วย และไม้ผลผสม

- **เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2214)** มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน ศักยภาพต่อการปลูกพืชในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว มีการยกร่องและทำคันดินเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง แต่ดินมีสภาพเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.5) ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ ไม้

- **เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2215)** มีเนื้อที่ 1,144 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน มีศักยภาพต่อการปลูกพืชในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว มีการยกร่องและทำคันดินเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชผัก ได้แก่ ผักกาดหอม กะเพรา และโหระพา

(2) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 2** เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- **เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221)** มีเนื้อที่ 64 ตารางวา (0.16 ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน แต่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำทำการเกษตรเป็นบางช่วงเวลาเนื่องจากพื้นที่อยู่ปลายน้ำ มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวนาปีตามด้วยนาปรัง

- **เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225)** มีเนื้อที่ 54 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.57 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน แต่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำทำการเกษตรเป็นบางช่วงเวลาเนื่องจากพื้นที่อยู่ปลายน้ำ มีศักยภาพต่อการปลูกพืชในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว มีการยกร่องและทำคันดินเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชผัก ได้แก่ ผักกาดหอม

2) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ** พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ที่มีรายละเอียดดังนี้

- **เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350)** มีเนื้อที่ 37 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล อยู่ในเขตชลประทาน ศักยภาพต่อการปลูกพืชในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม เนื้อดินบนเป็นดินเหนียว มีการยกร่องและทำคันดินเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง แต่ดินมีสภาพเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.5) ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ ผักกาดหอม

3) **เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400)** มีเนื้อที่ 78 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงปลาน้ำจืด

6.2.2 **เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ 2,612 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 27.67 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100)** มีเนื้อที่ 2,394 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 27.67 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่างๆ

(2) **เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200)** มีเนื้อที่ 218 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.31 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.3 **เขตแหล่งน้ำ** มีเนื้อที่ 373 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.95 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100)** มีเนื้อที่ 196 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

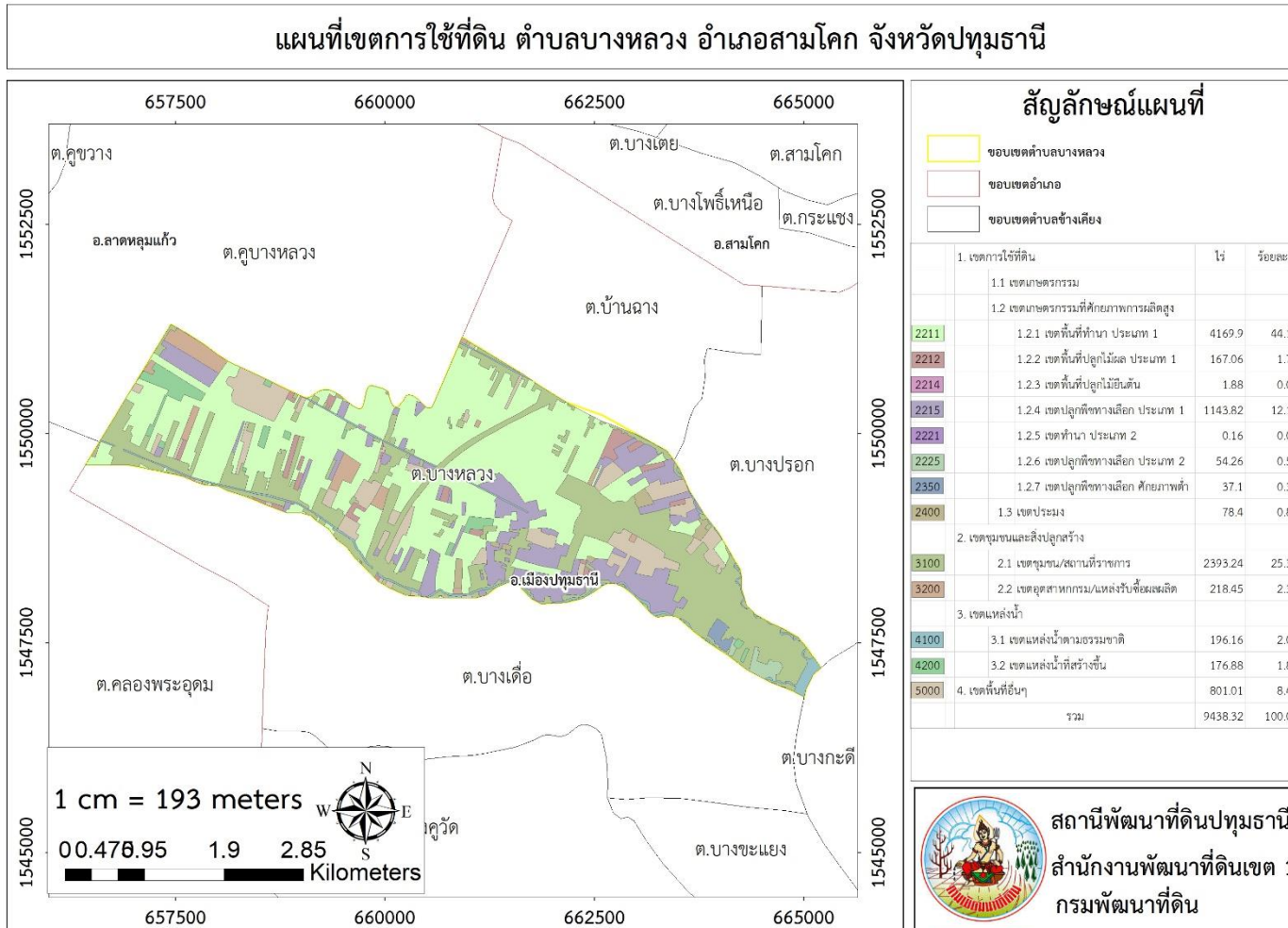
(2) **เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200)** มีเนื้อที่ 177 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.87 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน เป็นต้น

6.2.4 **เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000)** มีเนื้อที่ 801 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.49 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ทุ่งหญ้าธรรมชาติ พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ถม

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลสวนบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง			
2211	เขตทำนา ประเภท 1	4,170	44.18
2212	เขตพื้นที่ปลูกไม้ผล ประเภท 1	167	1.77
2214	เขตปลูกไม้ยืนต้น ประเภท 1	2	0.02
2215	เขตปลูกพืชทางเลือก ประเภท 1	1,144	12.12
2221	เขตทำนา ประเภท 2	0.16	0.00
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก ประเภท 2	54	0.57
2350	เขตปลูกพืชทางเลือกศักยภาพต่ำ	37	0.39
เขตประมง			
2400	เขตประมง	78	0.83
เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง			
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,394	25.36
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	218	2.31
เขตแหล่งน้ำ			
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	196	2.08
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	176	1.87
เขตพื้นที่อื่นๆ			
5000	เขตพื้นที่อื่นๆ	801	8.49
รวม		9,438	100

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีแล้ว จะต้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อเงิน เพื่อมีมติให้ความ ร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการ เชื่อมโยงสู่ แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนา ที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่ กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินในปีงบประมาณ 2567 - 2571

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

7.2.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภท 1, 2 และพื้นที่เกษตรกรรมศักยภาพต่ำ ซึ่งประกอบด้วย เขตพื้นที่ทำนา เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชทางเลือก พบปัญหา ต้นทุนการผลิตสูง ดินเปรี้ยว ดินกรด และตำบลบางหลวงมีความต้องการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีแผนงาน/โครงการ ในการปรับปรุงบำรุงดินและอนุรักษ์ดินและน้ำ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 3) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- 4) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5) รณรงค์เฝ้าติดตามเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน
- 6) การจัดหาปูนมาร์ล เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว
- 7) ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว

8) การจัดหาวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตร (ปุ๋ยโดโลไมท์)

9) ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ เขตพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภทที่ 1, 2 พื้นที่เกษตรกรรมศักยภาพต่ำ

1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด/ตลาดกลางค้าส่งสินค้าเกษตร-ตลาดไท-ตลาดสี่มุมเมือง)

2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การจัดการข้าวไร่ในพื้นที่นาข้าว (กรมการข้าว/ศูนย์วิจัยข้าวในพื้นที่)

5) จัดทำโครงการแปรรูปฟางเป็นฟางอัดก้อน เพื่อเป็นอาหารสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตประมง

1) ส่งเสริม/สนับสนุนการเลี้ยงปลาเบญจพรรณ เลี้ยงกบ เป็นต้น (สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี)

2) ส่งเสริม/สนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ เป็ด เป็นต้น (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี)

3) การแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงการหาตลาดรองรับสินค้า หรือสถานที่ขายสินค้าให้กับเกษตรกร (สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี)

7.3.3 เขตแหล่งน้ำ

1) ซ่อมแซมโครงการชลประทาน (ชลประทานจังหวัด)

2) โครงการบำรุงรักษาโครงการชลประทาน (ชลประทานจังหวัด)

3) โครงการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษาโครงการชลประทาน (ชลประทานจังหวัด)

4) โครงการกำจัดวัชพืช (ชลประทานจังหวัด)

5) โครงการขุดลอกคลองชลประทาน (ชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (PRA) ที่ทำการกลุ่มเกษตรกรผู้ทำนาตำบลบางหลวง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2566 ต้องการให้แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน แก้ไขปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติมีการปนเปื้อน แก้ไขปัญหาการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำ ให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต และแก้ไขปัญหาคาบของข้าววัชพืชในพื้นที่นาข้าวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี ได้วิเคราะห์เบื้องต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบางหลวงในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม ปัญหาการระบาดของข้าววัชพืชในพื้นที่นาข้าว (2) และมีปัญหาหอรองลงมา คือ แก้ไขปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติมีการปนเปื้อน แก้ไขปัญหาการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนโดยรวม โดยในส่วนของปัญหาดินเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกล และใช้ปุ๋ยเคมีติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนานทำให้ดินแน่นทึบ รวมถึงพืชไม่สามารถนำธาตุอาหารในดินไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากสภาพดินเป็นกรดจัด อีกประการสำคัญที่ยังคงเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการได้คือ ปัญหาข้าววัชพืชในนาข้าว ถึงแม้ว่าจะมีการแนะนำจากภาครัฐให้ทำนาทดแทนนาหว่านเพื่ออำนวยความสะดวกจัดการปัญหาดังกล่าว แต่ด้วยข้อจำกัดด้านกายภาพของดินในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีซึ่งเป็นดินลุ่มไม่สามารถใช้รถดำนาในพื้นที่ และขาดแรงงานจ้างดำนา รวมถึงการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์ไม่มีเมล็ดข้าววัชพืชเจือปนซึ่งดำเนินการโดยกรมการข้าว และศูนย์วิจัยข้าวในพื้นที่ แต่กำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ปัจจุบันจึงยังหาแนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการไม่ได้ ในส่วนของปัญหาการปนเปื้อนแหล่งน้ำปนเปื้อน โดยส่วนใหญ่เกิดจากน้ำเสียชุมชน ซึ่งในพื้นที่ตำบลสวนพริกไทยมีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรเพิ่มขึ้น และขาดการจัดการปัญหาน้ำทิ้งครัวเรือนอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามสถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานีมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ สนับสนุนสารเร่งซูเปอร์ พด. 6 และสารบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการน้ำเสียชุมชน แต่วิธีการดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหา จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขทั้งระบบอย่างจริงจัง และในส่วนของปัญหาการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำไม่สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต นั้นยังเป็นปัญหาที่ต้องหาข้อยุติในทางปฏิบัติ เนื่องจากฤดูกาลผลิตในบางช่วง เช่น ฤดูแล้งจำเป็นต้องปิดประตูระบายน้ำในลำน้ำสายรอง เพื่อรักษาระดับน้ำในลำน้ำสายหลักใช้ผลักดันน้ำเค็ม เป็นต้น

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตเกษตรกรรมการผลิตสูง ประเภท 1, 2 เขตเกษตรกรรมศักยภาพต่ำ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 4,169 ไร่	1. การปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา	
	- จัดหาปุ๋ยมาร์ล	3,250,000
	- ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว	3,750
	- จัดหาโดโลไมท์	2,125,000
	- ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินกรด	3,750
	2. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	43,500
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	682,500
	3. สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด	
	- การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	74,375
- การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	7,500	
2. เขตพื้นที่ปลูกไม้ผล เนื้อที่ 168 ไร่	1. การปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา	
	- จัดหาโดโลไมท์	510,000
	- ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินกรด	900
	2. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	13,000
- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	28,600	
3. เขตพื้นที่ปลูกพืชผัก เนื้อที่ 1,236 ไร่	1. การปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา	
	- จัดหาโดโลไมท์	1,275,000
	- ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินกรด	2,250
	2. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	13,000
- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	289,250	
4. เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 78 ไร่	- สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	854,700
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา	7,170,650
	2. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	1,069,850
	3. สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด	81,875
	4. สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	854,700
	รวมแผนงาน/โครงการ	9,177,075

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 4,169 ไร่	1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 168 ไร่	3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด)
1.3 เขตปลูกพืชผัก เนื้อที่ 1,236 ไร่	4) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด) 7) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด) 8) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน)
1.4 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 78 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (กรมประมง)
2. เขตแหล่งน้ำ	
เนื้อที่ 373 ไร่	1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ	
		หน่วยนับ	2567	2568	2569	2570		2571	2567	2568	2569	2570			2571
ทำนา/ไม้ผล/ พืชผัก	1. การปรับปรุงบำรุงดิน							1,835,415						8,322,375	
	1.1 การปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา														
	1) จัดหาปุ๋ยมาร์ล	ตัน	50	50	50	50	50	250	650,000	650,000	650,000	650,000	650,000	3,250,000	พต.
	2) ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พต.
	3) จัดหาโดโลไมท์	ตัน	45	45	45	45	45	225	782,000	782,000	782,000	782,000	782,000	3,910,000	พต.
	4) ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินกรด	ไร่	92	92	92	92	92	460	1,380	1,380	1,380	1,380	1,380	6,900	พต.
	1.2. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์														
	ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร														
	1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	13,900	13,900	13,900	13,900	13,900	69,500	พต.
	2) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	15,390	15,390	15,390	15,390	15,390	76,950	200,070	200,070	200,070	200,070	200,070	1,000,350	พต.
1.3. สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด															
1) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (โปะเทือง)	ตัน	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	2.50	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375	พต.	
2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พต.	
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2. การบริหารจัดการน้ำ													854,700.00	
	2.1 สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย														
	1) ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	ลิตร	12,480	12,480	12,480	12,480	12,480	62,400	162,240	162,240	162,240	162,240	162,240	811,200	พต.
2) ส่งเสริมการผลิตและการจัดการในพื้นที่แหล่งน้ำ	ไร่	78	78	78	78	78	390	8,700	8,700	8,700	8,700	8,700	43,500	พต.	
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ													9,177,075		

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นกรอบประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565)**. แหล่งที่มา:
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล**. แหล่งที่มา:
<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครุว์เรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จาแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา :
<http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำนธ ไทรพัก. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกไทย. 2566. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. . แหล่งที่มา:
<http://bangluang-pathum.go.th/vision.html>, 1 พฤษภาคม 2566.

สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

